קו למושב

שבועון המושבים וההתיישבות הכפרית • מס' 797 • 22 באוגוסט 2013 • ט"ז באלול תשע"ג

יש לכם קואופ שופ בכפר ליד הבית? הרווחתם!

קואופ שופ בכפר

תנועת המושבים בישראל

ראה עמ' 15

עולם אחר

עיבוד של תמונת לוויין הסוראת את האזורים הירוקים על פני כדור הארץ, צילום: NASA

דני וגלית מרשק עברו מהעיר הגדולה לכפר, מתל אביב לקדרון ומקריירות נפרדות לשיתוף פעולה במאפייה טבעונית ולהקמת משפחה. "כשהכרתי את גלית היא הייתה צמחונית ואני אכלתי מזון אורגני ולמעשה, שילבנו את העולמות". הבריאות באה מהבית, אבל השינוי לא הסתיים באוכל ובני הזוג למדו את שיטת "פרמקלצ'ר", על שלושת עקרונותיה: דאגה לאדמה, דאגה לבני האדם, הגבלת הצריכה וחלוקת עודפים

אבי אובליגנהרץ ■ עמ' 16

הוסדר בחוק

הצעת חוק הקובעת שורת תיקונים המסדירים שיווק של תוצרת אורגנית התקבלה בקריאה ראשונה

עמ' 4

אימא אדמה

דגנית רם מאמינה באחריותנו לכדור הארץ, ושואלת: האם יכולה להתקיים חקלאות ללא פגיעה בסביבה?

עמ' 18

"סניור" להדברה טובה יותר

תכשיר חדשני להדברת קרציות, פרעושים, וזבובים במשק החי

מכתשים מפעלים כימיים בע"מ

לשרותכם בייעוץ והדרכה:
רמי שניידר
מנהל תכשירי תברואה ווטרינריה
משרד: 03-6577577 נייד: 052-6056069

ההתיישבות והחקלאות מניעות את השדולה

התכנס פורום של מנהלים וראשי ארגוני חקלאים, תנועות התיישבות ומועצות אזוריות, בראשות יו"ר הלובי החקלאי בכנסת, ח"כ זבולון כלפה, במטרה ליצור כוח פעולה משותף

יושב ראש השדולה החקלאית בכנסת, ח"כ זבולון כלפה (הבית היהודי), כינס ביום רא־שון (18 באוגוסט) פורום של מנהלים וראשי ארגוני חקלאים, תנועות התיישבות ומועצות אזוריות, בבית הקיבוץ הדתי בתל אביב.

ח"כ כלפה בירך את הנוכחים ואמר: "המטרה שלנו בהתכנסות היא ליצור כוח שיידע לע־בוד יחד ולפעול. בחודשים הקרובים נתמקד בנושאים הקריטיים – המים והקרקעות, וכמו־כן, לא נשכח את התעשייה והפעילות הלא־חקלאית (פל"ח) ביישובים החקלאיים.

"במהלך המושב האחרון (של הכנסת, י"ב) נתקלתי פעמים רבות מדי במקרים של בורות וחוסר הבנה של מושגים בקרב מקבלי ההח־לטות, ועלינו לשנות את השיח. כדי שנגיע להישגים ונתקדם בפעילות הפרלמנטרית ובכלל, עלינו להיות ממוקדים ומאוחדים".

אבשלום (אבו) וילן, יו"ר התאחדות חקל־אי ישראל: "המשימה שלנו היא לדאוג שה־גופים השונים, כמו משרד החקלאות ורשות המים, יעבדו אתנו, כתף אל כתף. כמו שזה נראה כעת, המערכות עדיין לא נכנסו לתלם מבחי־נת העבודה אתנו ואף אחד, פרט לח"כ כלפה, לא יכול כרגע לתת כתף לחקלאים".

שולחן הפורום. "ליצור שינוי דעת קהל בכל הנושא של התיישבות וחקלאות" צילום: דוברות ח"כ כלפה

מאיר צור, מזכ"ל תנו־עת המושבים: "אני חייב להודות שמאוד פחדנו וחששנו, אבל הנה, יש לנו בכנסת לובי חק־לאי לא רע. מהגזירות הכלכליות יצאנו בסדר, בסך הכול. כשכל אחד עובד לבד זה לא יעיל, כולנו צריכים ללמוד: לכנס פעם בחודש את האנשים המרכזיים והמנהלים של הארגונים ולייצר שיח עבודה ושולחן תיאומים".

נחמיה רפל, מזכ"ל הקיבוץ הדתי: "לטעמי, המשימה העיקרית של הפורום היא ליצור שי־נוי דעת קהל בכל הנושא של התיישבות וחק־לאות בעיני הציבור בישראל". איתן ברושי, מזכ"ל התנועה הקיבוצית: "כפי שאני רואה את הדברים, אין אופוזיציה להתיישבות בכנסת, מרצ ומפלגת העבודה אתנו ויש לנו גם אפש־רות ליצור רוב שבנוי על המפלגות הציוניות. בהזדמנות זו, אפשר בהחלט לברך על התק־ציב ועל חוק ההסדרים, ההחלטות שהתקבלו הן החלטות טובות לחקלאים, המבחן הוא מה שהצלחנו למנוע ולא רק מה שהצלחנו להשיג. אנו נמצאים בעידן של אי ודאות, אני מאמין כי יש לנו יכולת להוביל מהלכים בשיתוף עם הממשלה ומשרד החקלאות, לעבוד במהירות ולהיות ערים להתפתחויות. התקופה הקרובה יכולה לאפשר לנו להיות צופים פני עתיד, לא מטף כיבוי ולא מטאטא".

בפורום המנהלים השתתפו גם עו"ד דודו קוכמן מזכ"ל האיחוד החקלאי, ישראל נדיבי מנכ"ל ארגון המועצות האזוריות, שרגא דוי־טש מזכ"ל יישובי פאג"י, דדי רובינשטיין מנכ"ל משקי הדרום, יונתן בשיא יו"ר התאח־דות התעשייה קיבוצית, ניר מאיר יו"ר פורום הארגונים הכלכליים הקיבוציים, צביקי פורת מרכז המשק של הקיבוץ הדתי, יצחק טובלי ורחל בורושק מהתאחדות חקלאי ישראל.

שלום שמחון נבחר ליושב ראש ההנהלה הכלכלית בעין המפרץ

השר לשעבר, תושב אבן מנחם, יעבוד לצד מרכז המשק. 81% מחברי הקיבוץ שהשתתפו בהצבעה תמכו, בתקווה ששמחון יביא לתפקיד את ניסיונו ואת קשריו

שר החקלאות ושר המסחר והתעשייה לשע־בר, שלום שמחון, ממושב אבן מנחם, נבחר השבוע ברוב גדול (200 מול 45) לתפקיד יושב ראש ההנהלה הכלכלית של קיבוץ עין המפ־רץ, במועצה אזורית מטה אשר. משך תקופת המינוי היא ארבע שנים.

שמחון היה בעבר חבר בוועד הפועל ומזכיר המשמרת הצעירה בתנועת המושבים, ומרכז חטיבת בני המושבים. ב–1993 נבחר למזכ"ל התנועה והמרכז החקלאי. כחבר מפלגת הע־בודה, שמחון שימש כשר החקלאות ופיתוח הכפר, לאיכות הסביבה והתמ"ת. ב–17 בינו־אר 2011 פרש ממפלגת העבודה עם ארבעה חברי כנסת נוספים והקים אתם את סיעת העצמאות, בראשות אהוד ברק. הסיעה התפ־רקה לפני הבחירות האחרונות. בחודש יוני השנה מונה לדירקטור בחברת הנדל"ן "שיכון ובינוי", מטעם ניר שיתופי.

הראל רז, מרכז המשק בעין המפרץ, של־צדו יעבוד השר לשעבר: "שלום שמחון קיבל רוב משמעותי בקלפי. מעל 200 איש הצביעו בעדו וכ–45 הצביעו נגדו. אני מקווה שהוא יעשה את העבודה. על פניו, זה טוב שהוא שר לשעבר".

תוכן

חומה, מגדל ומינהל
היישוב האקולוגי שהוקם על הר אלדד בנגב קיבל צו פינוי
6

10,000 קוב מים בשעה
קצב הייצור של מתקן ההתפלה שהחל לעבוד בשורק ישבור שיא
8

חתמתם? שלמו!
חתימה על תקנון אגודה מחייבת לשאת בתשלומים החורגים מהשירותים המוניציפלים
12

"קו למושב" גם באינטרנט - תנועת המושבים: www.tmoshavim.org.il ■ תנועת האיחוד החקלאי: www.ihaklai.org.il

קו למושב

■ **עורך:** דרור יוסף
■ **מנהלת עיתון** עדנה זיו

■ **כתבים** חני סולומון, יעקב לזר, נחמן גלבוע, עו"ד אפרת חקיקת, יבל ברקאי, עו"ד איילת רייך-מיכאלי, דגנית רם, זהר נוי, איתמר גור, סלע קורן, אבי אובליגנהרץ, בר-כוכבא מדרשי, דפנה מאור, יוסי ברג
■ **דואר אלקטרוני**
dror.maariv@gmail.com

מזכירה והפקה אסתי כלפון 03-5632547
esti.halfon@maariv.co.il
■ **גרפיקה מערכת** שרה ראובן
■ **גרפיקה מודעות** ניקולאי קולניק
מערכת 03-5632441
טל' לוח 03-5682878

יועצי פרסום יעקב קניאל, יורם עביבי

טל' מודעות 03-5632547
פקס מודעות 03-5638728
מודעות kav_daf@maariv.co.il

סיימתם לקרוא?
אנא השליכו את הגיליון לפח המחזור הסמוך למקום מגוריכם.

המערכת והמנהלה רח' קרליבך 2, ת"א

כל הזכויות שמורות. אין להעתיק, לתרגם, לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם או להפיץ בכל אמצעי כל חלק מן המודפס בעיתון הזה.

הצעת חוק: ועדה תקבע את גובה הפיצוי לחקלאים על המתת בעלי חיים

סכום הפיצוי עבור חיות משק שהומתו כדי למנוע התפשטות מחלה ייקבע על ידי ועדה במינוי שר החקלאות ולא על ידי וטרינר

ועדת הכלכלה של הכנסת, בראשות חבר הכנסת פרופסור אבישי ברוורמן, איש־רה לקריאה שנייה ושלישית את ההצעה הממשלתית לתקן את פקודת מחלות בעלי חיים, העוסקת בקביעת שווי בעל חיים שהומת במטרה למנוע התפשטות מחלות, לצורך פיצוי המגדלים. לפי התיקון, הפי־צוי ייקבע על ידי ועדה שימנה שר החק־לאות ולא על ידי וטרינר ממשלתי. השר יקבע בתקנות, בהתייעצות עם שר האוצר, את ההסדר לקביעת שווי בעלי החיים.

הממונה על התביעות במשרד החקלאות, אפרת אביאני, הסבירה כי כיום, וטרינר ממשלתי שמורה על השמדת בעלי חיים כאמצעי למניעת התפשטות מגפות קובע גם את גובה הפיצוי למגדלים. לדבריה, הסיבה להגשת ההצעה לתיקון החוק היא גבולות סמכות הווטרינר – מומחה לרפואה וטרינרית ולא להערכת שווי בעלי החיים.

לכן, המשרד מבקש לתקן את המנגנון, כך שייקבע על ידי ועדה שימנה שר החק־לאות, ובה יהיו חברים נציג מנכ"ל המש־רד, שיעמוד בראשה, נציג מינהל השי־רותים הווטרינריים במשרד ונציג היועץ המשפטי של משרד החקלאות. אביאני הוסיפה, כי תיקון נוסף שמבקש המשרד נוגע להסדרה של מניעת פיצוי ממי שהפר את החוק ותרם להתפרצות מחלה. לדב־ריה, כיום אי אפשר למנוע פיצוי ממגדל, אלא אם הוכח שעבר על החוק. עם זאת, לעתים המגדל אינו אחראי באופן ישיר להתפשטות מחלה, אך לא ביצע פעולות שיכלו למנוע אותה, ולכן יש להקטין את הפיצוי שהוא מקבל.

פינוי עופות נגועים במחלה. צילום: אלכס רוזקובסקי

מזכ"ל התאחדות חקלאי ישראל, אבש־לום (אבו) וילן, אמר כי התקנות שיקב־עו את הסדרי הפיצוי ואת הסדרי עבודת הוועדה צריכות להגיע לאישור ועדת הכלכלה. הוא אף דרש, כי בוועדה שיקים שר החקלאות יהיה נציג מטעם החקלאים. היו"ר ברוורמן דרש גם הוא שהתקנות יובאו לאישור ועדת הכלכלה, והוועדה אישרה את הצעתו.

כמו כן, ברוורמן קרא לחקלאים ולמש־רד החקלאות להגיע לפשרה בשאלת נציג החקלאים בוועדה. בעקבות דבריו, אמרה סגנית מנהל הרשות לתכנון במשרד החק־לאות, ד"ר תניב רופא, כי שר החקלאות, בהתייעצות עם החקלאים, ימנה לוועדה גם משקיף בלתי–תלוי מהאקדמיה. בסיום הדיון, אישרה ועדת הכלכלה את הצעת הממשלה לתיקון החוק.

תוצרת אורגנית הוסדרה בחוק

נאסר השימוש בשם "אורגני" למוצר לא מסומן

הצעת חוק הקובעת שורת תיקונים המחזקים את הסדרת תחום התוצרת האורגנית התקבלה בקריאה ראשונה במליאת הכנסת. ההצעה מוסברת במילים הבאות, שמתלוות אליה: "החוק להסדרת תוצרת אורגנית נחקק במטרה להסדיר את הייצור והשיווק של תוצרת מן הצומח או של תוצרת מן החי המש־משים למאכל אדם או למאכל בעלי חיים או לשי־מושם (תוצרת חקלאית), והמשווקים בארץ כתוצרת אורגנית או מיוצאים כתוצרת אורגנית.

"החוק אוסר על הצגה או הצעה למכירה של תו־צרת חקלאית כתוצרת אורגנית, אלא אם כן, גוף אישור ובקרה התיר את סימונה והיא נושאת את הסמל האורגני האחיד ואת סמל הבקרה. איסור זה אינו ברור דיו, שכן הוא אינו מכיל איסור מפורש על שימוש במילה 'אורגני' או בכל מילה הנגזרת ממנה, ביחס לתוצרת החקלאית".

18 ח"כים תמכו בהצעה בקריאה ראשונה ולא היו מתנגדים. ההצעה תועבר לוועדת הכלכלה להכנתה לקריאות השנייה והשלישית.

מודל הום
יצור מבנים ניידים בע"מ

בונים עם סגנון

- מבנים מוכנים במגוון אפשרויות אדריכליות
- רמת גימור גבוהה
- בניה מתקדמת קירות מבטון ובידוד ברמה גבוהה ביותר

טלפון 08-8535888
פקס 08-8565765
רח' הפלדה 1,
ת.ד. 12194, א.ת.
צפוני אשדוד 77524
E-mail: info@modelhome.co.il
www.modelhome.co.il

ממונה אמת שלה...

החברה המובילה באיכות הבנייה

יישוב "חומה ומגדל" יפונה מהקרקע

60 צעירים, שמאמינים בשמירה על הסביבה ובחזון דוד בן גוריון, יישאו בעלויות פינוי היישוב האקולוגי שהקימו באישון לילה על הר אלדד בנגב, אם לא יתפנו מרצונם. רמ"י ומועצת רמת נגב, שבשטחה הוקם היישוב החלוצי, אינן רוצות אותם שם

כמה זמן תעמוד במקומה ההתנחלות, או ההתיישבות מסוג "חומה ומגדל", של גרעין "הראל נגב" באדמת הר אלדד, דרומית לקיבוץ שדה בוקר וצפונית למצפה רמון? הגרעין האידיאולוגי, שדוגל בשמירה על הסביבה, עלה על הקרקע בן לילה בארבעה באוגוסט השנה, וכבר מרחף מעליו צו הריסה של רשות מקרקעי ישראל (רמ"י) ושל יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, הוא יו"ר המועצה האזורית רמת נגב, שמוליק ריפמן.

הסכנה להמשך קיומו של היישוב החלוצי על הר אלדד נובעת מתכנית המתאר הארצית (תמ"א) 35, שמטרתה הגדרת עקרונות הפיתוח והבנייה בישראל עד שנת 2020. לפי רצון יוצרי התכנית, יישומה יאזן בין צורכי הפיתוח של מדינת ישראל ובין הצורך בשמירה על אזורים פתוחים.

רועי הלוי (29, הימני בתמונה), דובר הגרעין "הראל נגב", הוא תושב גדרה במקור, נשוי מזה שנה לאדווה ממזכרת בתיה. הלוי מסביר על הקבוצה החלוצית שאליה הוא שייך ועל ההתיישבות שהקימה: "הר אלדד הוא הר שטוח ומתאים להתיישבות, הוא אינו שמורת טבע. למרגלותיו קו מים ואל פסגתו מוביל שביל שחברת חשמל סללה לפני שנים.

"בהר אלדד נמצאים 60 חברי הגרעין, בגילים שבין 25 ל-35, וגם 15 ילדים. יש גם רווקים ורווקות. מדובר בחבר'ה אחד-אחד (אם הנחתום יכול להעיד על עיסתו...), רבים מהם בוגרי יחידות קרביות ובעלי מקצועות נחשבים כמו הוראה, היי-טק, רפואה וכו'. באנו מכל הארץ, גם מקיבוצים וממושבים, במטרה לעשות מעשה ציונות וליישב את הנגב, המוזנח מזה שנים, כפי שביקש וחלם הזקן, דוד בן גוריון.

"מזה שבע שנים שאנחנו מנסים, מול כל הרשויות, להשיג אישור להתיישבות, אך תמ"א 35 חזקה כנראה ממנו. כל משפחה מתיישבת לקחה הלוואה של 45 אלף שקלים, לתקופת החזר של חמש שנים. במשך תקופה, פעלנו בהתנדבות בבאר שבע, בקשר הדוק עם רוביק דנילוביץ', ראש העיר - בעזרה לזקנים ובהתמודדות עם ניהול תקציב משק הבית. רוביק העריך אותנו".

היכן אתם מתגוררים? מה זה גרעין אקולוגי?

גרעין הראל נגב בעת הקמת היישוב על הר אלדד. "היישובים הקיימים הם לא חזקים. הם פחדו שניכנס כגוש אחד"

"בנינו 35 בתים מסוג 'דום' - אוהלים עם כיפה גיאודזית, בלי בטון ובלי חפירה בקרקע. לחשמל, אנחנו משתמשים באנרגיה סולארית שמספיקה למאווררים, אבל לא למזגנים... יש גם סוכת הצללה להתכנסות ולחדר אוכל, בת 100 מטר רבוע. בעוד כמה דקות אני הולך לשם למעין קבלת שבת".

במגעים שלכם עם מועצת רמת הנגב, למה לא הסכמתם להתפזר בין היישובים הקיימים, כפי שטוענים שהציעו לכם?

"כי אנחנו גרעין מלוכד וכזה, רצינו להישאר. היישובים הקיימים הם לא חזקים, הם פחדו שניכנס כגוש אחד".

שמוליק ריפמן, יו"ר מועצת רמת נגב: "אנחנו שנתיים מתדיינים אתם. הצענו להם להשתלב בניצנה, יישובי המועצה, באר שבע, ירוחם ומצפה רמון. המקום שבו הם יושבים, הר אלדד, רגיש מבחינה נופית ובעל ערכי מורשת מהדרגה הראשונה. התיישבותם פוגעת גם בערכי הטבע והסביבה".

ב-14 באוגוסט הוציאה הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של רמת נגב, בראשות ריפמן, צו הריסה מנהלי להתיישבות החדשה ובו כתוב, כי "הבנייה כולה הוקמה ללא היתר בנייה ולא הוגשה גם כל בקשה לקבל היתר שכזה, על כן יש להרסה כליל".

אורטל צבר, דוברת רשות מקרקעי ישראל: "לאחרונה, איתרו מפקחי רמ"י פלישה לאדמות מדינה צפונית למצפה רמון, 30 אוהלים משוכללים שהוקמו ללא היתר ובניגוד לחוק, ולכן הוצאו צווי פינוי לאלתר.

"ברמ"י החלו להיערך לפינוי האוהלים הבלתי-חוקיים, בהתאם לחוק האוסר פלישה לאדמות מדינה. זאת עבירה פלילית שעונשה עד שנה מאסר. כמו כן, תוגש תביעה כספית להשיב לקופת המדינה את עלות פינוים, כפי שנוהגת הרשות בפולשים".

בריאיון לאראל סג"ל, בתכנית "ערב חדש" בערוץ 1, ענה הלוי לשאלת העיתונאי, "האם תתנגדו לפינוי?", בתשובה הלא-מיליטנטית: "זה יהיה חבל מאוד". רועי הלוי: "בשבוע האחרון התראיינתי לכל אמצעי תקשורת אפשרי, פנינו לראש הממשלה ולחברי כנסת. מקווה שזה יעזור. כוונותינו חלוציות-אידיאולוגיות לגמרי. אנחנו אנשים עם רעות, כמובן, אבל לא אנשים פוליטיים".

בארבע השנים הקרובות: נפת יזרעאל בעדיפות לאומית

תשע ערים ושש מועצות אזוריות בנפה הצפונית ייהנו מהטבות המובטחות לתושבי אזור עדיפות לאומית. ראש מועצת עמק יזרעאל: "אני קורא לממשלה לא להסתפק בהנחה, אלא לפעול יחד עם השלטון המקומי להכפלת ההיצע"

הממשלה החליטה, כי נפת יזרעאל, במחוז צפון, תישאר באזור העדיפות הלאומית. משמעות ההחלטה: הנחה ניכרת במחיר הקרקע וחיזוק היישובים. במועצה האזורית הפועלת בנפה מברכים על המפה העדכנית, אבל מבקשים הקלות נוספות עבור צעירים בבניית ביתם.

בהחלטת הממשלה נכתב, בין היתר, כי מטרות ההחלטה הן הגדלת מספר התושבים באזורי הפריפריה ובאזורים הסמוכים לגבולות, עידוד פריסת האוכלוסייה במדינת ישראל, הגדלת הצמיחה הכלכלית וצמצום פערי ההזדמנויות בין אזורי העדיפות הלאומית ובין מחוז תל אביב, חיזוק החוסן האזרחי-ביטחוני של מדינת ישראל ושיפור איכות החיים ביישובי העדיפות הלאומית.

בנפת יזרעאל ייהנו מההטבות השמורות למי שחיים באזורי עדיפות לאומית תושבי תשע ערים ושש מועצות אזוריות: בית שאן, טמרה, יקנעם עילית, מגדל העמק, נצרת, נצרת עילית, סחנין, עפולה ושפרעם; אל בטוף, בוסתאן אל מרג', עמק המעיינות, הגלבוע, מגידו ועמק יזרעאל.

במועצה האזורית עמק יזרעאל, אחת משש המועצות בנפה, אומרים שפעלו רבות בחודשים האחרונים כדי להשאיר את נפת יזרעאל במפת העדיפות, לאחר שההחלטה הקודמת בנושא לא יושמה, ופרסום מפת העדיפויות העדכנית התקבל ברשות בשביעות רצון. ראש המועצה אייל בצר: "אנו מברכים על החלטת הממשלה. לאחר שנים רבות של דיונים והחלטות שלא בוצעו בפועל, סוף-סוף, הממשלה מאפשרת לנפת יזרעאל ליהנות מהנחות מסוימות בתחום המגורים לארבע השנים הקרובות".

לצד הברכות, בצר לא חסך ביקורת: "למרות ההנחות, בשל חוסר בהיצע בקרקעות בכל המדינה, מחירי הקרקעות מאמירים משנה לשנה, ולמרות ההנחות, הדיור עדיין איננו בר השגה לבנינו הצעירים, לכן אני קורא לממשלה לא להסתפק בהנחה, אלא לפעול יחד עם השלטון המקומי להכפלת ההיצע, כדי שצעירים בעמק יוכלו לרכוש דירות במחירים סבירים והגיוניים".

הרחבה באחד מיישובי עמק יזרעאל. "למרות ההנחות, הדיור עדיין איננו בר השגה לבנינו הצעירים"

צילום: מירי שטיינברג

החווה הסולארית הגדולה בישראל החלה לפעול במושב מבטחים

כ-3,000 משפחות יקבלו את החשמל הנחוץ להן מתחנת הכוח למשך 20 שנה. שר האנרגיה, סילבן שלום: "עד סוף העשור יסופקו 10% מצורכי האנרגיה של ישראל באנרגיות מתחדשות"

קרובים לסרט: מאיר יפרח, יו"ר קרן נוי פיני כהן, השר סילבן שלום, אורי צרור. השר תולה בוועדת קנדל תקווה להורדת מחיר החשמל צילום: יח"צ סאנפאוור

במושב מבטחים, שבחבל אשכול בנגב הצפו־ני, נחנכה חוות פאנלים סולאריים שהקימה חברת "סאנפאוור", בהיקף 10 מגוואט. תחנת הכוח המפיקה חשמל באמצעות אור השמש צפויה לספק את צריכת החשמל של כ–3,000 בתי אב לאורך 20 שנה ויותר. בטקס התארחו השר לפיתוח הנגב והגליל, האנרגיה והמים, ח"כ סילבן שלום, וסגן ראש מועצת אשכול, מאיר יפרח.

השר שלום אמר בטקס: "האנרגיות המתחד־שות הן העתיד של משק החשמל. פיתוח אנר־גיות מתחדשות יוביל לגיוון מקורות האנרגיה ובכך יבטיח ביטחון אנרגטי וזמינות חשמל למשק הישראלי. אנו רואים בפיתוח ובקידום מקורות אנרגיה חלופית וירוקה יעד חשוב, ואנו מציבים כיעד, שעד סוף העשור יסופקו 10% מצורכי האנרגיה של ישראל באנרגיות מתחדשות".

שר האנרגיה הוסיף ואמר: "בימים הקרובים אמור להגיע דוח קנדל לישורת האחרונה. מדובר בדוח, אשר לאחר עיכוב של זמן רב, יגיע להחלטה של ועדת השרים לאנרגיות מתחדשות, אשר פעילותה מוקמת מחדש בי־מים אלו. הוועדה תוריד את התעריף המשולם ליצרנים של האנרגיות המתחדשות, דבר שי־סייע להוריד את מחיר החשמל לצרכנים".

מנכ"ל סאנפאוור ישראל, אורי צרור, אמר שהפרויקט במושב מבטחים הוקם בזמן קצר ביותר, כשבעה חודשים מתחילת העבודות עד תחילת ייצור החשמל. תחנת הכוח המפיקה חשמל באמצעות אור השמש צפויה לספק את צריכת החשמל של כ–3,000 בתי אב לאורך 20 שנה, ואף מעבר לכך.

החברה שבאחריות צרור מכרה לאחרונה את הפרויקטים במבטחים ובתלמי בילו, תמורת כ–157 מיליון שקלים, לאנלייט אנרגיה מת־חדשת מקבוצת יורוקום וקרן נוי להשקעות בתשתיות ואנרגיה. חברת סאנפאוור, שהוקמה ב–1985 ופועלת בישראל מ–2008 ובייחוד בנגב, היא היצרנית המובילה בעולם של פא־נלים סולאריים בעלי נצילות גבוהה. החברה נמצאת בבעלות חברת האנרגיה TOTAL ונסחרת בבורסת הנאסד"ק לפי שווי של כשלושה מיליארדי דולרים.

מתקן ההתפלה הענק בשורק החל לספק מים

בשלב זה, קצב ייצור ואספקת המים בשורק הוא 10,000 קוב מים בשעה, שהם כ-75 מיליון קוב מים בשנה, מחצית מההספק העתידי. כשהמתקן יעבוד במלוא כוחותיו, הוא יהיה הגדול מסוגו בעולם

אחד משני קווי הייצור של מתקן ההתפלה בשורק, שעתיד לייצר 150 מיליון קוב בשנה ולהפוך למתקן הגדול מסוגו בעולם, החל לספק מים לאחרונה למערכת המים הארצית. בשלב זה, קצב ייצור ואספקת המים עומד על 10,000 קוב מים בשעה, שהם כ–75 מיליון קוב מים בשנה.

מתקן ההתפלה ההולך ונבנה בשורק "מאיים" על המקום שתפס מתקן ההתפלה שבחדרה, המייצר כ–127 מיליון קוב בשנה, והוא הגדול מסו־גו בעולם, נכון לימים אלה. המתקן החדרתי "גזל את הכתר" ממתקן ההתפלה הוותיק באשקלון, שהיה הגדול מסוגו קודם לכן.

גם במתקן ההתפלה בפלמחים הסתיימו בימים אלו העבודות להרחבתו, אשר הכפילה את כמות המים המיוצרים על ידו, כ–90 מיליון קוב מים בשנה כעת. ממשק הנשען על מקורות מים טבעיים בלבד, ישראל עברה בתוך כעשור למצב, שבו כמחצית מהמים שבהם אנו משתמשים מיוצרים על ידי אדם.

לאור ההתפתחויות, משק המים הישראלי ממשיך להיערך ולהכין את עצמו להתמודדות עם בצורות קשות וממושכות, אשר צפויות לפקוד את האזור בשנים הקרובות, על פי מודלים אקלימיים מעודכנים. בשנת 2012 הושקעו בפיתוח ובשיקום תשתיות יותר משלושה מיליארדי שקלים, ותרמו למעבר של ישראל מתקופת משבר ובצורת להתייצבות ולהיערכות לעתיד.

אורי שור, דובר רשות המים, מוסר, כי בזכות ההתפלה, ההשבה ויי־עול השימוש שהנהיגה הרשות, השיפור שחל במקורות המים הטבע־יים והניהול המשולב של כל מקורות המים בראייה רב–שנתית, אפשר להודיע שיהיו מים לכל צורכי המדינה עד שנת 2025, ואולי אף מעבר לכך. שור מוסיף, כי ברור שנידרש להמשיך ולפתח את משק המים גם בעתיד, כדי להבטיח את הצרכים גם לאחר 2025, בשל הגידול באוכ־לוסייה, העלייה באיכות החיים ועוד.

קיבלו ציון לשבח

חברת חשמל הודתה לחבורת נערים מעמק יזרעאל שסיכלה גניבת שנאי, ושיבחה את פעולתם. כשהבחינו בגנבים, בני הנוער התאמנו ליד היישוב אלון הגליל

קבוצת בני נוער, שהייתה באימון לילי במסגרת חוג שדאות והכנה לצה"ל, סיכלה לפני כשבועיים גניבת שנאי ענק מעמוד חשמל בשדות עמק יזרעאל, סמוך ליישוב אלון הגליל. הנערים ומדריכם, אלעד שניידר, שהבחינו בגנבים מטפסים על עמוד החשמל ומפילים את השנאי, נשכבו בשטח חשוך, תצפתו על הגנבים והודיעו על מעשיהם מיד למוקד המועצה האזורית ולמשטרת ישראל, שהגיעה לשטח עם אנשי יחידת הביטחון של חברת חשמל וסיכלו את גניבת השנאי.

בחברה התרגשו מהמעשה האזרחי הטוב והזמינו את הנערים ואת מדריכם לטקס שבו העניקו להם תעודות הוקרה. ביום הטקס, הקבוצה סיירה בתחנת הכוח "אורות רבין" ליד חדרה ובמרכז המבקרים "חפצי–בה" הסמוך. באתר, ששיקמו חברת החשמל והמועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות, נמצאים מבניה ההיסטוריים של חווה חקלאית מראשית חידוש ההתיישבות היהודית בארץ ישראל, שבה קיבלו מייסדי קיבוץ חפציבה, בין עפולה לבית שאן, את הכשרתם.

מנהל אזור עפולה בחברת חשמל, עופר מסרי, בירך את הנערים: "גיליתם אזרחות למופת ופעלתם בצו־רה הראויה לשבח ולהערכה. הגניבות גורמות לנזקים לחברת החשמל, אבל את עיקר הנזקים סופג הציבור בגלל הפגיעה בתשתיות החשמל. אני מקווה, שבעקבות פרסום והוקרת מעשה זה, אזרחים נוספים יהיו ערניים ויפקחו עיניים ובכל מקרה חשוד יודיעו מידית למשט־רת ישראל או לחברת החשמל".

קצין הביטחון של המרחב, חגי מיטניק, סיפר לקבו־צה על המאמצים שהחברה משקיעה בסיכול ובמניעת גניבות נחושת וברזל והודה להם: "הגניבות גורמות להפסקות חשמל, סכנת התחשמלות ושריפות, ובזכות התנהגותכם מנענו גניבה והגדלנו את ההרתעה, ועל כך נתונה תודתנו".

הנערים עם תעודות ההוקרה באתר "חפצי–בה". "גיליתם אזרחות למופת ופעלתם בצורה הראויה לשבח ולהערכה" צילום: יוסי וייס, חברת חשמל

חוזרים ללימודים בבית ספר משופץ

ארבעה מיליוני שקלים הושקעו בשיפור חזותם של מוסדות חינוך בעמק יזרעאל במהלך חופשת הקיץ, שמסתיימת ב-27 באוגוסט. כ-150 אלף שקלים מושקעים בכיתות שמע בבתי ספר יסודיים ותיכוניים

במוסדות חינוך במועצה אזורית עמק יזרעאל מתכוננים לפתיחת שנת הלימודים תשע"ד בבתי הספר ב–27 באוגוסט. בהכנות, שעלותן נאמדת בארבעה מיליוני שקלים שהוקצבו על ידי המועצה ומשרד החינוך, משופצים בתי ספר על–יסודיים, 11 בתי ספר יסודיים ו–27 גנים. כ–150 אלף שקלים יושקעו בכיתות שמע בבתי ספר יסודיים ותיכוניים.

בין עבודות השיפוץ שנעשות במוסדות החינוך: צביעה, איטום, טיפול בגגות ובגדרות, עבודות גיזום וגננות, שיפור שבילים, מדרכות ומערכות מיזוג, תחזוקה של מערכות חשמל, בטיחות, ניקוז ואינסטלציה. ב–11 גני ילדים ומעונות יום ברחבי העמק מחליפים את גגות האזבסט המסוכנים לבריאות. על פי התכנית, המיזם עתיד להסתיים לקראת תחילת שנת הלימודים.

רחל שחורי, מנהלת אגף החינוך במועצה: "שיפוצי הקיץ באים לתת, בראש ובראשונה, מענה בטיחותי במוסדות החינוך הקיימים וכן לשדרג את רמת השירות. אגף ההנדסה נערך למתן מענים בכל מוסדות החינוך ואנו מודים על ההתגייסות".

במקביל, נשלמת בנייתו של בית הספר היסודי החדש המשותף לייישוב אחוזת ברק ולקיבוץ דברת, העתיד להיפתח בתחילת שנת תשע"ד, ובתחילת השנה, שמונה גנים חדשים מתוכננים לפתוח את שעריהם בפני פעוטות בפעם הראשונה.

דובי וינגרטן, מהנדס המועצה: "כל המוסדות אמורים להיפתח כסדרם בתחילת שנת הלימודים ואנו עושים מאמצים אדירים להשלים את הבנייה, וכן את שיפוצי הקיץ, לרווחת תלמידי העמק".

מוסד חינוכי בעת שיפוץ. שמונה גנים חדשים מתוכננים לפתוח את שעריהם בפני פעוטות בפעם הראשונה צילום: מירי שטיינברג

הרוג וחמישה פצועים בתאונה בכביש 7

רכב פרטי התנגש במשאית מאחור בכביש ליד גבעת וושינגטון, נלכד תחתיה ונמחץ. הנהג, אב המשפחה שנסעה ברכב, נהרג. האם ושניים מילדיה (בני 7 ו-4) נפצעו קשות, בת נוספת (3) נפצעה בינוני. נהג המשאית חש ברע ופונה עם שאר הפצועים לקפלן * שני פצועים בתאונה במושב תלמים

חמישה בני משפחה מתוך שישה נפגעים היו מעורבים בתאונת דרכים בכביש 7, ליד גבעת וושינגטון, בין אשדוד לצומת כנות, ביום חמישי, 15 באוגוסט.

גבר כבן 40, שככל הנראה נהג ברכב שהיה מעורב בתאונה, נהרג. מותו נקבע על ידי אנשי הרפואה של מגן דוד אדום במקום התאונה. שלושה פצועים קשות: אישה כבת 42 שישבה לצדו של הנהג ונלכדה ברכב נפגעה בראשה, ילד כבן שבע עם פגיעת בטן, ילדה כבת ארבע עם פגיעת ראש. פעוט כבן שלוש, שנמצא בהכרה מלאה, נפצע האורח בינוני, נהג המשאית שבו פגע הרכב ובו בני המשפחה. הפצועים קיבלו טיפול רפואי בשטח על ידי חובשים ופרמדיקים של מד"א, ופונו באמבולנסים וביידות טיפול נמרץ לבית החולים קפלן ברחובות.

בשעה 07:14 בבוקר, התקבלה במוקד מד"א מרחב לכיש הודעה על תאונת דרכים קשה: רכב פרטי התנגש במשאית מאחור ונלכד תחתיה בכביש גבעת וושינגטון (7), לכיוון צומת כנות. עם קבלת הקריאה, הוזנקו למקום חובשים ופרמדיקים של מגן דוד אדום, רכובים על אופנועים, ואמבולנסים וניידות טיפול נמרץ נשלחו לעזור להם בטיפול ובפינוי הפצועים.

פרמדיק מד"א, אריק מארק, טיפל בפצועי התאונה הקשה: "כשהגעתי לזירה, ראיתי תאונה קשה ביותר – הרכב היה מחוץ מתחת למשאית, הבחנתי בנהג הרכב ובנוסעת שלצדו כשהם לכודים. מחוץ לרכב היו שלושה ילדים קטנים כשהם בהכרה מלאה, פצועים ומבוהלים. אזרחים שהבחינו בתאונה סיפרו שהם הוציאו אותם מהרכב.

"עם צוותי מד"א הנוספים שהגיעו אתי לתאונה הענקנו טיפול רפואי ראשוני לפצועים. הגבר שהיה לכוד במושב הנהג היה במצב אנוש, ללא נשימה וללא דופק; הנוסעת שישבה לצדו הייתה עם פגיעת ראש קשה כשהיא מחוסרת הכרה. טיפלנו בהם תוך כדי שכוחות הכיבוי מחלצים אותם מהרכב.

"נאלצנו לקבוע את מותו של הגבר ואת האישה פינינו במצב קשה לבית החולים קפלן כשהיא מורדמת ומונשמת. העלנו טיפול לשלושת הילדים. הגדול מביניהם, כבן שבע, נפגע פגיעה קשה בבטנו, ילדה נוספת כבת ארבע פונתה במצב קשה עם חבלת ראש, גם הם הורדמו והונשמו. פעוטה כבת שלוש נפגעה באורח בינוני. הילדים פונו לביה"ח קפלן וגם נהג המשאית, שחש ברע".

אנשי מד"א בזירת התאונה. "נאלצנו לקבוע את מותו של הגבר" צילום: שי אלזמי, דוברות מד"א

תאונה בתלמים

שני פצועים בהתנגשות בין רכב פרטי לטרקטור.

מדוברות מד"א נמסר, כי ב–11 באוגוסט, יום ראשון שעבר, בשעה 21:01 בלילה, נמסר למוקד הארגון במרחב לכיש על תאונת דרכים בין רכב פרטי לטרקטור. התאונה אירעה בכניסה למושב תלמים, בחבל לכיש, לכיוון מושב שדה דוד הסמוך.

חובשים ופרמדיקים של מד"א העניקו טיפול רפואי לשני פצועים: נהגת הרכב, אישה כבת 50, שפונתה לבית החולים ברזילי באשקלון במצב קשה עם פגיעה רב–מערכתית; נהג הטרקטור, שנפצע קלות וסובל מחבלות בגפיים, פונה גם הוא לברזילי.

בסימן שאלה

עו"ד איילת רייך-מיכאלי

כתובת לשאלותיכם
dror.maariv@gmail.com

האגודה והכסף

מה אפשר לעשות אם האגודה מסרבת לתת אישור למכירת משק? אם אחיי אינם רוצים לתבוע את האגודה על כסף שחייבים לאבינו ז"ל, אני יכול לתבוע בעצמי? מתי אפשר לפטר עובדת שילדה?

האם חובה לקבל את הסכמת האגודה למכירת משק חקלאי לפני החתימה על הסכם מכר?

אומנם בפסיקת בית המשפט נקבע, כי על מנת שחוזה למכירת משק חקלאי, שעליו חל "חוזה משולש" – בין האגודה, הסוכנות היהודית ורשות מקרקעי ישראל – יהיה תקף, יש לקבל את אישור האגודה. יחד עם זאת, בפסיקה נדחתה העמדה, לפיה חבר כלל אינו רשאי לחתום על הסכם מכר לפני שנטל את רשות האגודה.

מדברים אלה נובעת ההבנה, כי אמנם אין כל חובה לקבל את אישור האגודה מראש למכירת המשק, אולם בסופו של דבר, לא יהיה כל תוקף למכירה ללא הסכמת האגודה. לפיכך, על מנת למנוע מצב שבו יטען הקונה, כי המוכר הפר את התחייבותו כלפיו במכירת המשק, מומלץ להוסיף לחוזה המכר "תנאי מתלה", לפיו הסכם המכירה יקבל תוקף רק אם תאשר האגודה את מכירת המשק. במצב כזה, גם אם לא תתקבל הסכמת האגודה למכירה, לא ייחשב המוכר כמפר הסכם, שכן ההסכם כלל אינו תקף.

בהתאם לפסיקת בית המשפט, התנגדות רשות מקרקעי ישראל (רמ"י) להעברת זכויות בבית מגורים צריכה להיות מבוססת על טעם הוגן, מוצק וממשי. סירוב שלא יעמוד בתנאים אלו ייחשב כסירוב בלתי-סביר. נראה כי תנאים אלו חלים גם על אגודה שיתופית הדנה במתן אישור למכירת משק בתחומה. על האגודה לנהוג בשוויון, בהגינות וללא משוא פנים. לכן, אם סירוב האגודה למכירת המשק נעשה באופן שרירותי, אפשר לתקוף אותו בערכאה המשפטית המתאימה ולדרוש את חיוב האגודה לתת הסכמתה למכירה.

אחת העובדות במושב האריכה את תקופת הלידה. בתקופה שלפני הלידה, ועד האגודה לא היה מרוצה מתפקודה. מהו משך הזמן שבו אסור לפטר עובדת שילדה וחזרה לעבודה רק לאחר 20 שבועות?

משך תקופת חופשת הלידה למי שעבדה שנה לפחות באותו מקום עבודה הוא 26 שבועות (בהתאם לסעיף 6 לחוק עבודת נשים תשי"ד–1954). הטעות הנפוצה, לפיה משך חופשת הלידה הוא 14 שבועות בלבד, נובעת מהעובדה הבאה – 14 שבועות בלבד מ–26 שבועות חופשת הלידה מזכים בדמי לידה מהמוסד לביטוח לאומי, העובדת רשאית לקצר את חופשתה.

לשאלתך, העובדת חזרה לעבודה לפני שהסתיימה כל התקופה של חופשת הלידה לה היא זכאית. בהתאם לחוק עבודת נשים, חל איסור על פיטורי העובדת במשך 60 יום מתום חופשת הלידה, ואי אפשר לתת הודעה מוקדמת על פיטוריה בתקופה זו. לפיכך, אפשר לתת לעובדת הודעה מוקדמת רק 60 ימים לאחר חזרתה לעבודה. במקרים חריגים, מעביד יכול לפנות לממונה על עבודת נשים במשרד הכלכלה (התמ"ת לשעבר) ולבקש היתר לפיטורי העובדת.

אני ושלושת אחיי היורשים של אבינו, זכרו לברכה. לטענתי, האגודה לא העבירה אלינו את כל הכספים המגיעים לנו כיורשים, ואני מעוניין לתבוע את האגודה. אחיי מסרבים להגיש את התביעה, מה עליי לעשות?

פעולה של אחד או אחדים מן היורשים טעונה הסכמת האחרים (סעיף 122(ב) לחוק הירושה תשכ"ה–1965). הסעיף קובע, כי במקרה שבו אין הסכמה של כל היורשים, אפשר לקבל את אישור בית המשפט, מראש או למפרע.

עוד קובע הסעיף בחוק, כי בתובענה של אחד היורשים או נגד יורש אחר, האישור עשוי להינתן על ידי בית המשפט הדן בתובענה. לפיכך, אם אחיך מסרבים לתבוע את האגודה לדין, עליך לפנות לבית המשפט ולבקש אישור להגשת התובענה – מראש או לאחר הגשת התביעה, למפרע.

הכותבת, ממשרד עורכי דין וגישור "אייל רייך", עוסקת באגודות שיתופיות, בתחום המסחרי-חקלאי ובליטיגציה. המידע כללי בלבד ואינו חוות דעת או ייעוץ מוסמכים.

אישה הרה. חופשת הלידה היא 26 שבועות

על הקרקע

עו"ד עמית יפרח

כתובת לשאלותיכם
dror.maariv@gmail.com

תשלומים (לא) חורגים לאגודה

בית המשפט העליון: אגודה קהילתית שיתופית רשאית לגבות תשלום עבור שירותים החורגים מהשירותים המוניציפאליים

עו"ד עמית יפרח

סוגיה חשובה לפנינו, המעסיקה מושבים רבים שביצעו הרחבה והקימו אגודה קהילתית, וב"מושב המורחב" חברים תושבי ההרחבה ובעלי הנחלות.

בני זוג, המתגוררים בהרחבה של אחד המושבים בצפון וחברים באגודה השיתופית הקהילתית המאגדת את תושבי המושב, סירבו לשלם את מסי היישוב לאגודה בשנים 2006־2007, בסך 5,280 שקלים. בגין חובם, נתבעו בני הזוג על ידי האגודה.

במשפט, טענו בני הזוג, כי השירותים שמונו באמצעות מסי יישוב, ובפרט שירותי הגינון, נמצאים בתחום האחריות של הוועד המקומי כגוף סטטוטורי (מכוח הוראת סעיף 90 לצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות) התשי"ח־1958), ואף מוגדרים בתקנון האגודה כמסים מוניציפאליים. מכיוון שכך, לטענת בני הזוג, האגודה הקהילתית משולמת סמכות לגבות מסים אלה.

בית משפט השלום דחה את טענות בני הזוג וקבע, כי המסים נגבו כדין ובהתאם לתקנון שבני הזוג חתמו עליו, וכן בהתאם להחלטות האסיפה הכללית של האגודה. באשר לטענות בני הזוג בדבר היעדר סמכות התובעים לגבות מסי יישוב נקבע, כי אגודה שיתופית רשאית לנהל את מערכת החיובים החלים על חברי אגודה מכוח חברותם באגודה.

על פסק דין זה ערערו בני הזוג בבית המשפט המחוזי, שם חזרו על טענותיהם בדבר אי־חוקיות הגבייה של מסים מוניציפאליים על ידי האגודה הקהילתית. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור ופסק: מסי היישוב נועדו לממן שירותים המהווים תוספת לשירותים המוניציפאליים, לכן אין להיאחז במינוח הנקוב בתקנון, לפיו מסי היישוב הם מוניציפאליים, ולטעון כי המסים נגבים על ידי האגודה בחוסר סמכות. שופטי המחוזי חזרו על קביעת ערכאת השלום וציינו, שהטלת מסי היישוב מעוגנת בתקנון האגודה השיתופית החתום בידי בני הזוג.

הערעור לעליון

בני הזוג לא ויתרו והגישו בקשה לערער על פסק הדין של המחוזי בבית המשפט העליון. לטענתם, הבקשה שלהם מעלה שאלה חשובה שהמענה עליה ישפיע על עשרות רבות של אגודות שיתופיות.

לדעת המבקשים, שגה בית המשפט המחוזי כשהותיר את קביעת בית משפט השלום על כנה, לפיה אגודה שיתופית רשאית להטיל על חבריה מסים שסמכות גבייתם מוקנית לוועד המקומי. כמו כן, טוענים בני הזוג, כי בית המשפט המחוזי טעה כשלא הקנה חשיבות לטעות במינוח בתקנון של האגודה ובכך הכשיר גביית תשלומים המוגדרים "מוניציפאליים", בעוד שגביית תשלומים מוניציפאליים אינה בסמכות אגודה שיתופית.

בית המשפט העליון דחה את הבקשה לערעור של בני הזוג, וקבע שהיא מבוססת על עובדות מקרה מסוים, שבו תקנון האגודה, שמכוחו חויבו בני הזוג לשלם את מסי היישוב, נוקט בלשון שמעוררת לכאורה את שאלת הסמכות. אולם לא הונחה לפני בית המשפט העליון כל תשתית לטענת בני הזוג, לפיה השאלה הנדונה כללית ואינה טעות נקודתית במינוח התקנון של אגודה ספציפית.

עוד קבע בית המשפט העליון, כי מקובלת עליו קביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה כל עוד מסי היישוב נועדו לממן שירותים המהווים תוספת על השירותים המוניציפאליים, טעות בניסוח התקנון אינה יכולה להקים טענה של חוסר סמכות.

לכן, חתימת בני הזוג על תקנון האגודה מלמדת על הסכמתם לשאת בתשלומים המוזכרים שם, גם אם נפלה בהגדרת התשלומים טעות פורמאלית, שלא היה בה כדי להטעות את בני הזוג – אכן, תקנון של אגודה שיתופית אינו בבחינת מקור סטטוטורי לגביית מסים, אך אין בכך כדי לשלול את האפשרות לגבות מכוח התקנון תשלומים עבור שירותים החורגים מהשירותים המוניציפאליים הניתנים על ידי האגודה השיתופית לחבריה.

הכותב הוא יו"ר אגף קרקעות ואגודות שיתופיות ב"תנועת המושבים"

הודעת תשלום. מסים לפי התקנון צילום: דני בלר

היכן הם שומרי הסף?

מבט אחר על המאבק בהקמת מסוף הגז בשטחי המועצה האזורית עמק חפר

צביקה סקורצרו, מושב אומץ
Zvicka@013.net.il

מאבק המועצה האזורית עמק חפר ותושביה נגד הקמת מתקן הגז בשטחי העמק מתקרב לנקודות ההכרעה. החל מהימים הקרובים ועד חודש אוקטובר, יישבו הגורמים המחליטים ויידרשו להכריע בשאלה, היכן תוקם תחנת הסינון וההפרדה של הגז. המדינה נוטה לבחור בשטח המועצה. מנגד, טוענת המועצה בגיבוי תושבי האזור: יש לבדוק את החלופה הימית.

התנהלות מטה המאבק, עד שלב זה, בהחלט ראויה לציון. יוזמות הפעילות, המפגשים עם עורכי דין ובעלי מקצוע בתחומי איכות הסביבה והביטחון הניבו תוצאות שבאו לידי ביטוי בפגישת ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, אשר קראה למועצה הארצית לתכנון ולבנייה לבחון שוב את החלופה הימית. אולם לאחרונה, גלשה המחאה לכיוון בעייתי: ועד המחאה, באישור בפועל או בשתיקה של ועדת הנוער או ראש המועצה, החליטה לשתף במאבק את תנועת המושבים על כל נדבכיה, החל מהגיל הצעיר ביותר.

העליתי בפני דוקטור הדס סלע, פסיכולוגית קלינית מומחית וידידה קרובה, את שאלת שיתוף הילדים במאבק. הצגתי בפניה את נימוקי שני הצדדים, כולל התוצאות העלולות להשפיע באופן ישיר על חייהם של הילדים, ככלל תושבי העמק, וביקשתי לקבל את דעתה המקצועית לגבי שיתוף הילדים לאור הסיבות למאבק והדרך שבה הדברים הוצגו לבני הנוער ולילדים.

תשובתה הייתה חד-משמעית: שיתוף הילדים הוא שימוש בתמימותם של בני עשר למטרות, שגם אם חשוב להשיגן, אינן קשורות במאבקי ילדות. הילדים יכולים לצעוק בתנועות הנוער על נושאים שמטרידים אותם, אך אין זה נכון לערב אותם בעולם המבוגרים, שתפקידם לקבוע את מידת החשיפה של הילדים לאירועים ולתכנים, כמו עמעם של מנורה, ולא בבת אחת. והוסיפה ד"ר סלע, מומחית לגיל ההתבגרות, אשר בין עיסוקיה הרבים מדריכה אנשי מקצוע: "גם כך, כל החיים הם נחשפים לאירועים להם אינם מוכנים. אין כל סיבה להוסיף ולהערים עליהם, מעבר לחשיפה הקיימת".

בהסתמך על תשובת ד"ר סלע ועל תגובת חברת הוועדה, בתשובה לשאלות אשר הופנו אליה ואל מרכז הוועדה, נראה שההחלטה לשלב את ילדי התנועה נעשתה ללא כל התייעצות מקצועית מקדימה. לא הייתה ביקורת ולא התקבלו הסכמות מוקדמות לגבי התכנים שיועברו לילדים כחלק מפעולות ההכנה, לא התקיימו מעקב או חשיבה מעמיקה על הסכנות והנזק לפיתוח החשיבה הפרטית של הילדים.

וכך מצאו עצמם ילדינו בעין הסערה הציבורית – המדריכים הצעירים נפגשו עם נציגת מובילי המחאה ולומדים את הסיבות למאבק, ללא התייחסות רצינית לסיבות ההפוכות, המייצגות את דעת השלטון, ודאי לא באופן הראוי לצורך עריכת דיון. חלק גדול מהסיבות (מה שנתפס בעין הציבורית כאינו ראוי או נושא אופי פוליטי) מוסתר מידיעת בני הנוער.

בנוסף, נעשה שימוש מכוון במידע דמיוני, שעצם העברתו לבני הנוער הוא בבחינת דבר שאינו ראוי, כמו הסכנה שבמחיקת עמק חפר והערים הסובבות אותו ממפת ארץ ישראל במקרה של תקלה טכנית ופיצוץ, ואף ביצירת דמוניזציה מכוונת כלפי ממשלת ישראל המואשמת, באופן גלוי, בקשרי הון-שלטון, בחוסר אכפתיות לגבי ביטחון ובריאות תושבי האזור וברשעות כוונותיה, ממש במילים אלה.

בהודעות שהועברו למדריכים הצעירים נמסר, כי יתקיים מפגש עם נציגת ועד המאבק ולאחריו יתקיים דיון, שבסופו יוחלט על השתתפות בהפגנה בירושלים. האם החלטות הדיון הנקבעות למפרע מעידות על כוונות טהורות, הנדרשות בעמידה מול בני נוער? האם מידע חסר והיעדר דיון מספק, שבו לילדים תינתן אפשרות להבין את נימוקי המדינה, כולל הסבר מעמיק על מונחים כמו "צורך אסטרטגי", הם הדבר הנכון להתפתחות החשיבה אצל הילדים?

האם הפחדה ופיתוח שנאה כלפי ממשלה ושר נבחר הם שיעור נכון לאזרחות בפעילות התנועה? האם חינוך לאגואיזם ציבורי, תוך ביטול נימוקי האחר, הוא החינוך המתאים לחשיבה נכונה? האם ילדים בני 10, 11, 12 וגדולים יותר יכולים בכלל לדון ולקבל החלטות נכונות בנושא בעל מורכבות גדולה כל כך?

ומן הפן האחר, היכן ראש המועצה, מחלקות הנוער והחינוך ותנועת המושבים? היכן הם כל אלה שבהם אנו, ההורים, שמים מבטחנו יום ולילה, קיץ וחורף, ומצפים כי ילמדו את ילדינו ערכים, לחשוב נכון ובאופן עצמאי, ולא יקבלו את דעת המבוגרים כנכונה רק משום היותם המבוגרים.

היכן הם כל שומרי הסף, שאמורים למנוע שימוש ציני בילדינו, לשמור מכל משמר מפני הפיכתם לכלי משחק או לכלי נשק במאבק ציבורי, שבו המבוגרים מבינים, כי תחילתו וסופו ברייטינג התקשורתי ובדעת הקהל הנוטה לכיוונו של הילד הנפגע. במקרה זה, הילד אינו מבין כלל את מורכבות המאבק והסיבה היחידה להופעתו בקדמת הבימה היא דמגוגיה פסולה ומסוכנת של ראשי הקהילה.

חבר מאור מודיעים פלש לדירת אמו המנוחה ולטחנת קמח

תושב המושב הקהילתי, שהחזיק במבנים ללא הסכמה, סירב לפנותם בטענה שאין לו כסף, למרות שהוא משתמש בטחנה כמחסן קמח

עו"ד איתן מימוני

במושב הקהילתי מאור מודיעים (בין מחלף בן שמן לעיר מודיעין, שמו הרשמי "מבוא מודיעים"), אחד החברים באגודה השיתופית, נקרא לו א' מחזיק מזה שנים רבות במבנה מגורים ובטחנת קמח במושב. לטענת המושב, אמו של התושב התגוררה בשכירות במבנה המגורים טרם פטירתה, ולא שילמה שכירות עבור חלק מהתקופה. מעת שנפטרה מהעולם, פלש בנה למבנה ומתגורר בו, ללא אישור המושב וללא תשלום דמי שימוש. בנוסף, טוען המושב, כי הבן משתמש בטחנת הקמח שבמקום כמחסן, מבלי לשלם את דמי השימוש בסך 1,650 שקלים. לכן, דורש היישוב, כי בית המשפט השלום ברמלה, שבו הציגו את טענותיהם בפני השופט זכריה ימיני, ייתן צו פינוי לנכסים שבהם מחזיק הבן.

הנתבע טוען מנגד, כי הוא אכן עבר להתגורר במבנה לאחר מות אמו, אולם היא הייתה אמורה לשלם דמי חבר במקום דמי השכירות, ולכן גם הוא צריך לשלם דמי חבר בלבד, כפי שנדרשים שאר חברי המושב. עוד טוען א', כי המושב אינו זכאי לדרוש את פינויו מכיוון שלא הוכיח את זכויותיו במבנה.

לבסוף, סבור א', כי במשך שנים הוא מחזיק בטחנת הקמח שניתנה לו במסגרת חלוקת נכסי מושב שיתופי לאחר שהוחלט לעבור למסגרת של יישוב קהילתי, מבלי שנדרש לשלם, ולכן לא סביר לדרוש תשלום לאחר שנים של שימוש.

דיון והכרעה

ראשית, עוסק בית המשפט בדין מבנה המגורים וקובע, כי משום שאמו של הנתבע התגוררה זמן מה ללא תשלום דמי שכירות, ומכיוון שבנה פלש לדירה והשתמש בה ללא תשלום דמי שימוש, הרי שקמה ליישוב זכות לדרוש את פינויו מהמבנה.

כמו כן, קובע השופט ימיני, כי אף א' הודה, כי החל לכפור בזכויות המושב במבנה רק משנת 2000, והודה בעצמו, כי הפר את הסכם השכירות עליו חתם בשנת 1994. אם כן, הרי שישנה לפנינו הוכחה, כי הזכויות במבנה שייכות למושב, ובאי תשלום דמי השימוש הפר א' את חוזה השכירות עליו חתם. לפיכך, פוסק השופט, יש לתת צו פינוי לא' ממבנה המגורים.

בהמשך, עוסק בית המשפט בעניין טחנת הקמח וטוען, כי בעת שהפך המושב ליישוב קהילתי ניתנה לחברים רשות שימוש בנכסים על מנת לעזור להם בפרנסתם, שימוש אשר חויב בתשלום על ידי הרשם. בעקבות זאת, החליטה האסיפה הכללית לחייב את המשתמשים בנכסים בתשלום עבור השימוש, אך א' סירב לשלם, בטענה של חוסר בממון.

ביהמ"ש מדגיש, כי לא רק שבמהלך המשפט לא הוכח בפניו כי מצבו הכלכלי של הנתבע רעוע עד כדי חוסר יכולת לעמוד בתשלום, אלא שהוכח בפניו, כי הוא משתמש בטחנה כאחסון לקמח, ואם כן – יש לו פרנסה והוא יכול לעמוד בתשלום.

בעקבות דברים אלו, פוסק השופט ימיני, כי התנהגותו של א', הן בעניין מבנה המגורים והן בעניין טחנת הקמח, מצביעה על כוונתו להשתלט על נכסי היישוב שלא כדין וללא תשלום כלשהו, ולכן יש לפנותו מנכסים אלו.

לסיכום, בית המשפט מקבל את תביעת המושב, פוסק כי יש לפנות את הפולש ממבנה המגורים ומטחנת הקמח ומחייבו לשלם ליישוב שכר טרחת עורך דין, בסך 20 אלף שקלים.

שלט הכניסה למושב מבוא מודיעים. האסיפה הכללית החליטה לחייב את המשתמשים בנכסים בתשלום
צילום: אריאל פלמון

דני וגלית מרשק עם בתם. "אפשר להפוך את הבלתי-אפשרי לאפשרי, אם מאוד רוצים"

הברירה הטבעית

גלית ודני מרשק עזבו קריירות ואת העיר הגדולה, תל אביב, והשתקעו במשק בקדרון שהשאיר סבה של גלית, ממקימי המושב. "בני המשפחה והחברים היו בטוחים שנפלנו על הראש", מגלה דני, אולם זמן לא רב לאחר המעבר הפתאומי, הזוג הראה לספקנים שאפשר גם אחרת, ולהצליח לא פחות. כיום יש להם מאפייה אורגנית וחיי משפחה שלווים שנוצרו מבחירה

כתב וצילם: אבי אובליגנהרץ *

"החיים הם מה שקורה לך כשאתה עסוק בתכנון תכניות אחרות", אמר חבר להקת "הביטלס", ג'ון לנון זכרו לברכה. ספק אם המוזיקאי האגדי המנוח חשב על דני וגלית מרשק כשטבע את האמרה הנכונה כל כך, אבל השניים בהחלט יכולים לאמץ אותה בתור תקציר מדויק של ההיסטוריה האישית שלהם.

פתאום, באמצע החיים, כשהם מגשימים הלכה למעשה את החלום הרטוב של רבים מבני גילם, הותירו השניים מאחוריהם קריירות משגשגות וחיים נוחים ועברו בשנת 2008 למושב קדרון שליד גדרה. השינוי נתפס כ"הזוי לחלוטין. בני המשפחה והחברים היו בטוחים שנפלנו על הראש", מגלה דני, אבל הוכיח את עצמו, בסופו של דבר. כיום, אחרי לא מעט קשיים בדרך, בבעלותם מאפייה מצליחה הנקראת על שמם. "אני חושב שמוסר ההשכל שלנו ממה שקרה הוא, שאנשים לא צריכים לפחד מליזום מהלכים בחיים שלהם ומלנסות להגשים את החלומות והמאוויים שלהם. אפשר להפוך את הבלתי-אפשרי לאפשרי, אם מאוד רוצים".

גלית (37), אשדודית במקורה, בעלת תואר שני בייעוץ ובשינוי ארגוני, ניהלה רשת של הלבשה תחתונה כשפגשה את דני, בן גילה, חיפאי במקור ובעל תואר שני במנהל עסקים. כשהכירו, דני עבד במוסף "עכבר העיר" כמנהל פרויקטים. בני הזוג נישאו במאי 2005 ואימצו בהדרגה את אורח החיים הבריא, לאחר שדניזם והפיק בעיתון מדריך לחיים בריאים, בשם "עכבר בריא".

"אני שואף כל הזמן לשפר את עצמי ואת איכות החיים שלי, ותל אביב, כמרכז של מודעות עצמית בארץ ואורח חיים בריא, נתנה לי כר נרחב לכך. התחלתי לחקור את המזון הבריא והאורגני וראיתי כי טוב. במקביל, התחלתי לעשות יוגה וללמוד קבלה. כשהכרתי את גלית היא הייתה צמחונית ואני אכלתי מזון אורגני ולמעשה, שילבנו את העולמות והארוחות שלנו הפכו להיות אורגניות-צמחוניות", אומר דני.

על מנת להרחיב את הידע בעולם שסקרן אותם, דני וגלית השתתפו בקורס

ללימוד שיטת "פֶּרְמָקֶלְצֶ'ר" (מאנגלית: Permaculture – הלחם של המילים Permanent ו–Agriculture). זו גישה חקלאית, שיטת תכנון סביבתי ופילוסופיה צרכנית המבוססת על שלושה עקרונות: דאגה לאדמה; דאגה לבני האדם; הגבלת הצריכה וחלוקת עודפים.

בני הזוג התמקדו בגינון, במזון ובחקלאות קהילתית בת קיימא בחווה האקולוגית "אדם וחווה" במודיעין. השינוי בתזונה והידע שצברו בנושא, תוך הבנה ש"מה שאנחנו אוכלים משפיע על איך שאנחנו מרגישים ומשפיע על הרוח", כפי שמסבירה גלית, גרמו להם להחליט שעליהם להיפרד מתל אביב, לטובת הכפר. תרומה רוחנית נוספת לחייהם עזרה לגיבוש ההחלטה: "הקבלה מלמדת אותנו, שתפקידנו בעולם הוא להיות כלי שמקבל וצריך להעביר את הידע שלו הלאה. התפיסה הזאת נטעה בנו את הרעיון שעלינו להנחיל את הידע שסייע לנו לשפר את איכות החיים שלנו לאחרים".

השניים התמקמו במשק שהותיר סבא של גלית, שנמנה עם מייסדי מושב קדרון, מתוך כוונה להקים בו חווה אורגנית. בעוד שדני ניסה תחילה להתפרנס מגינה אורגנית, גלית, שלא התחברה היטב לעולם החקלאות התובעני, ניסתה את מזלה בייצור גרנולה.

התגובות הטובות למעשי ידיה, שקיבלו מהסובבים אותם ובכל מיני ירידים, תמכו בהפיכת התחביב, שבו החלה גלית עוד כשגרו בתל אביב, למקור פרנסה. הם חברו לחווה אורגנית שמפיצה את מוצריה מדי שבוע ל–400 לקוחות, מהלך שהוכיח את עצמו ואפשר להם לגדל את בתם הבכורה, אליה יצטרפו בהמשך שתי אחיות, בשקט כלכלי.

"מהר מאוד הרגשנו שהגשמנו את החלום: בני זוג שעובדים ביחד מתוך רצון ליצור בצורה משותפת, מחוברים לטבע ואפילו מגדלים ירקות לצריכה עצמית בעזרת הבנות שלנו, שנולדו היישר אל אורח החיים האורגני", מציינת גלית.

עם האוכל בא, כידוע, התיאבון. לאור הביקוש למאכלים טבעוניים נוספים ממטבחם, השתמשו גלית ודני בגרנולה, שנחשבת בריאה, כבסיס לעוגיות ולמוצרים אחרים, שיוצרו במטבח הביתי ונמכרו בעיקר בצרכניות של מושב קדרון והמושבים באזור. גלית השכילה לשלב בעוגיות, שאינן נתפסות כמוצר בריאותי, מרכיבים השאולים מן המטבח המרוקני שעליו גדלה ומיטיבים עם הגוף.

מהר מאוד המטבח הביתי נהיה קטן עליהם והם עברו לפני שנתיים למפעל באזור התעשייה באשדוד ובו שמונה עובדים, בהם אמה של גלית, והדרך נפתחה אל רשתות השיווק ואל בתי הטבע בארץ. גלית אחראית על פיתוח מוצרים ועל הייצור, דני מופקד על השיווק ועל ההפצה.

כבעסק לכל דבר, ראשי החברה הקטנה נפגשים בתדירות קבועה ודנים בעתיד לבוא. "בכל מוצ"ש יש ישיבת תכנון שבועית בה אנו מקבלים החלטות אסטרטגיית לגבי פיתוח העסק והניהול השוטף. ברור לנו, שכדי שהעסק יהיה בר קיימא לאורך שנים, חשוב מאוד שנהיה מחוברים למספרים. לאחר שנה של פעילות לקחנו יעוץ של מט"י (מרכז טיפוח יזמות, א"א) בתחום של תמחור מוצר ובניית תכנית עסקית, דבר שתרם לנו מאוד לתהליך של קבלת החלטות הקשורות לניהול בעסק".

טבעונות - אש בשדה קוצים

במשך שנים רבות, נתפסה הטבעונות כתנועה סגפנית המקבצת אליה את כל מי שמטעמים אידיאולוגיים ומוסריים מוותרים על חלק נרחב מאפשרויות התזונה בעולמנו, ובמיוחד על כל מה שמקורו בעולם החי. בשנתיים האחרונות, מספר הטבעונים בישראל גדל במהירות והיא מתפשטת כמו דלקה בשדה קוצים. את הטרנד מובילה "העמותה למען עתיד טבעוני", שהוקמה באוגוסט 2012 וייסדה את תו התקן "Vegan Friendly" ("וגאן פרינדלי" – ידידותי לטבעוני, א"א) המוענק לבתי עסק מהתחומים אופנה, קוסמטיקה, מזון ואחרים, שנמצאו ידידותיים לטבעונים, כדוגמת המאפייה של דני וגלית.

בהשוואה לעולם המערבי, ישראל נמצאת בפיגור יחסי בתחום התזונה הבריאה, לכן השניים עוקבים כל הזמן אחרי ההתפתחויות בתחום, בעיקר אחר אלה המתרחשות בצפון אמריקה. במקביל, גלית סיימה קורס אפייה אצל טכנולוגית המזון יעל אביטל, שעובדת עם קונדיטורים מובילים בארץ.

"למרות שאין לנו רקע באפייה ובייצור מזון, אני חושבת שהחוזקה שלנו טמונה בסקרנות הרבה, בהתעדכנות אין–סופית במה שקורה בתחום המזון הבריא, באהבה לרדת לעומקם של הדברים וברצון ובנחישות, שהוכיחו את עצמם מול הפקפוק הגדול של המשפחות שלנו", חושפת גלית את הסודות שמאחורי השילוב המקצועי שלה ושל דני.

לדברי דני, בני הזוג שוקדים כל העת על פיתוח טעמים ומוצרים חדשים. לאחרונה, הם החלו בשיווק מארזים בהתאמה אישית, המוכנים ב"שילובים" – מרכז תעסוקתי לפגועי נפש. בנוסף, הם נמצאים במשא ומתן עם חברת היי–טק מובילה לשילוב מוצריהם במטבחי החברה, כחלק מכוונת הארגון לעבור לתזונה בריאה.

> "למרות שאין לנו רקע באפייה ובייצור מזון, אני חושבת שהחוזקה שלנו טמונה בסקרנות הרבה, בהתעדכנות אין-סופית במה שקורה בתחום המזון הבריא, באהבה לרדת לעומקם של הדברים וברצון ובנחישות, שהוכיחו את עצמם מול הפקפוק הגדול של המשפחות שלנו"

אין ספק שמפלס המודעות לאופי ולאיכות המזון שמכניסים אזרחי ישראל לפיותיהם נהנה מעלייה מרשימה, אבל גם דני וגלית מרשק מודים שהמודעים ליתרונות האוכל הבריא מהווים עדיין חלק זניח בגודלו מכלל האוכלוסייה. לראיה, גם העובדות במאפייה, שכל היום אופות עשרות קילוגרמים של מוצרים עם קמח מלא, מעדיפות במטבח הפרטי שלהן לעבוד עם קמח לבן.

"אין ספק, שיש כברת דרך ארוכה עוד לעשות ולמרבה הצער, הרבה אנשים מגיעים לתזונה בריאה מכורח הנסיבות. אבל מי שרוצה חיים ארוכים ובריאים מבין שהוא חייב לשם כך לשנות את התזונה שלו", מבהירה גלית. דני מצדו סבור, כי העובדה שרשתות השיווק רכשו רשתות אורגניות כמו "אורגניק מרקט" (שופרסל) ו"עדן טבע מרקט" (ריבוע כחול), וגם מציעות מבחר הולך וגדל של מוצרים אורגניים בחלק גדול מהסניפים, מדברת בעד עצמה.

החיים במרחב הכפרי עשו רק טוב למשפחת מרשק והם מדווחים שהם שמחים מאוד על כך שנפל בחלקם להתגורר במושב ובו מסגרות חינוך ברמה גבוהה ופעילות קהילתית ענפה, הכוללת התגייסות למען חברים הזקוקים לסיוע כלכלי ותמיכה באימהות לאחר הלידה, במסגרת פרויקט "חסידה": "אני מאוד מרוצה מהשילוב הזה, של הפעלת עסק אותו אנחנו מאוד אוהבים ואשר מאפשר לנו איזון טוב בין קריירה לחיי משפחה, ובין החיים הרגועים יחסית במושב. השילוב הזה מאפשר לנו להתפתח בקצב יפה ומבלי שניאלץ להתמסר טוטאלית לעסק", מתוודה דני.

"החזון שלנו הוא להנחיל את התזונה הנכונה ואורח החיים הבריא לכל מי שמעוניין לשנות את שגרת חייו, להשתמש במשאבים שהטבע העמיד לרשותנו באופן מיטבי, תוך שמירה עליו למען הדורות הבאים. אחרי הכול, האדם הוא מכלול של כל מה שמזין אותו: סביבה, משפחה, קריירה, רוח וגם מזון, ולכן עלינו לנהוג בהתאם ולנסות לממש את עצמנו, את החלומות שלנו ולזכור, כי בעצם הכול תלוי בנו".

ולמי ששואף להקים עסק משפחתי ובהרמוניה עם בן הזוג, ממליצה גלית "לעשות תהליך זוגי עמוק הדורש המון הקשבה ונתינה, ללמוד לקבל את השוני ולהפוך אותו ליתרון ולמשלים וכמובן, חלוקת עבודה ברורה והנאה מהדרך ומחדוות היצירה".

עובדות במאפיית "דני וגלית". כאן אופות מוצרים מקמח מלא, אבל במטבחן הפרטי הן מעדיפות לעבוד קמח עם לבן

דגנית רם
machita106@gmail.com

החיות והחקלאים
עושים מה שצריך כדי לשרוד

יש בי המון הערכה לגזע החקלאים, ההולך ופוחת, שמוכיח אורך רוח, חריצות, התמדה בעבודה סיזיפית ויכולת לעמוד בתסכולים ובאתגרים. לעומת זאת, אני מאמינה באחריות שלנו כלפי הכוכב בו אנו חיים וכלפי בעלי החיים שעליו. האם יכולה להתקיים חקלאות ללא פגיעה בסביבה?

לפני מספר שנים ראיתי תכנית ריאיונות בטלוויזיה, שאירחה פעיל למען איכות הסביבה. הפעיל, בחור צעיר ומלא כנות, הודה, שלמרות האידאולוגיה האקולוגית הברורה שבה הוא דוגל, הוא מודע לכך שכרפתן הוא מזהם סביבתי גדול.

איכות הסביבה וחקלאות הם שני תחומים יקרים מאוד ללבי. הבעיה היא, שהם לא תמיד מסתדרים יחד. אני חיה עם חקלאי כבר המון שנים, ולמרות קשיי פרנסה שהיו לנו לעתים, החקלאות הייתה מקור פרנסה עיקרי שלנו. לכן, הדבר האחרון שאני רוצה הוא להצטייר כיפת נפש או לירוק לבאר ממנה שתיתי ועוד שותה.

מעבר לכך, יש בי המון הערכה לגזע החקלאים ההולך ופוחת, ואני חושבת שאין הרבה תחומים שדורשים כל כך הרבה אורך רוח, חריצות, עבודה סיזיפית ויכולת לעמוד בתסכולים ובאתגרים שלא תמיד קשורים אליך (מזג אוויר, מחלות, מצב השוק וכו'). חוץ מזה, תחזית אספקת המזון לאוכלוסיית כלל העולם היא קטסטרופלית, ובטח שלחקלאות תפקיד קריטי בתזונת העולם, כעת ובעתיד.

לעומת זאת, אני אוהבת את אימא אדמה ודואגת לה. אני מאמינה, באמת ובתמים, באחריות שלנו כלפי הכוכב בו אנו חיים ובהדדיות היחסים שלנו. אני אוהבת את האדמה עליה אני חיה ואת היצורים החיים שהיא מגדלת, וכבר רבע מאה עסוקה מאוד ביחסי הגומלין שבין חקלאות לשימור סביבתי. לא פעם, אני שואלת את עצמי: האם בכלל יכולה להתקיים חקלאות ללא פגיעה בסביבה? האם החקלאות, שמתקשרת אוטומטית ובאופן רומנטי כמעט עם אהבת האדמה והחי, מזיקה לשניהם? ובעצם, כורתת בדרך זאת את הענף עליו היא יושבת?

אביא כמה דוגמאות:

הרפתות – אקדים ואומר, שאנחנו רפתנים לשעבר ושכל מה שאכתוב פה על הענף הזה הוא חלק מעברי ומהמורשת של משפחתי, ולכן גם אנו לא ננוקה כאן... הרפתות המודרניות של היום אומנם נראות מצוחצחות ויפות ומופעלת בהן טכנולוגיה מתקדמת ביותר, אבל זה לא תמיד היה כך.

הביוב ומי השופכין שנשטפו מרפתות (וגם מלולים) הכילו כמות עצומה של הפרשות בעלי חיים, שהן פסולת מרוכזת ונושאת מחלות וחיידקים. אלו נשפכו אל הנחלים, חלחלו אל מי התהום וזיהמו מקורות מים. בשנים האחרונות, נעשה מהלך גדול לקידום הרפורמה בענף הרפת, הבעיה היא שלא כל הרפתות הצטרפו לרפורמה, וגם באלו שכן, לא נפתרה לחלוטין בעיית ההפרשות. מעבר לכך, הבהמות החקלאיות מפריחות גז מתאן בכמויות גדולות, הפוגע בשכבת האוזון.

הריסוסים – גזים ואירוסולים (כתוצאה מריסוסים) שמקורם בחקלאות נספגים בקרקע, מחלחלים אל מי התהום ומזהמים אותם. כמו כן, הפרי שאנו כה אוהבים כשצבעו עז ומבהיק נראה כך רק בזכות חומרי הדברה, שהגנו עליו מכל המזיקים שבסביבת גידולו. כאשת חקלאי, אני גם מודאגת ללא סוף בגלל כל הרעלים שבן זוגי צורך על בסיס יום-יומי.

תחום המדגה – אני בן אדם של ציפורים. אוהבת את החיות בעלות הכנף האלו ולא פוסלת אפשרות לחזור בגלגול הבא שלי בתור נשר או עיט או סתם יונק דבש קטן. לפני כשנה, הילד שלי סיפר לי על דילמה שהעלו בפניהם בשיעור מדעים בבית הספר: ישראל נמצאת במרכזו של ציר נדידה עיקרי בין אירופה-אסיה לאפריקה, ובכל אביב וסתיו חולפים דרכנו כחצי מיליארד עופות, שחייבים לאכול ו"לתדלק" במסעם הארוך. השקנאי, לדוגמה, אוכל יותר מקילוגרם דגים בכל יום, ודרכנו עוברים בערך 60 אלף שקנאים. תעשו לבד את החישוב.

בעבר, נורו חלק גדול מהעופות והדבר גרם לקונפליקט חריף בין אנשי המדגה לנציגי שמירת הטבע. זה לא שאנשי המדגה שונאים עופות. היה ברור להם שהשקנאים חייבים לאכול, בדיוק כמו שהיה ברור לרשויות שענף המדגה סובל מאוד מהעניין ואינו מסוגל לספוג את ההפסד העצום.

גידולי שדה – אני רואה כל יום כמה קשה החקלאי שלי עובד בשדה. עכשיו, בקיץ, הגידולים דורשים השקיה והוא עסוק בענייני מערכות הטפטוף והעברת קווי השקיה. הבעיה היא, שלא רק הגידולים שלו צורכים בחמדה את המים, אלא גם האויב התורן – הנקרים.

מכירים את הנקר הסורי? ציפור יפהפייה עם מקור רב עוצמה שבעזרתו היא מנקרת בגזעי העצים וגם, למורת רוחו של החקלאי שלי, בצינורות ההשקיה. אם אלו לא הנקרים, אלו העורבים, החזירים, העכברים, היונים, הדררות, הזרזירים ועוד.

כולם עושים את מה שהם צריכים לעשות על מנת לשרוד, אף אחד מהם לא רוקם תכניות זדוניות נגד החקלאי שלי. אני די בטוחה בזה, אבל הוא, וכך גם שאר החקלאים, רואים בהם אויבי נפש שצריך להיפטר מהם אם רוצים לשמור על הגידולים. אז שוב, מה עושים? החוק בישראל ברור מאוד (וטוב שכך): אסור ללכוד או לצוד חיות בר, אלא אם יש לכך איישור מפורש מפקחי רשות הטבע והגנים.

אז מה הפואנטה שלי? כחקלאית חובבת טבע אני חשה לכודה בקונפליקט ארוך השנים הזה, וקטונתי מלהמציא פה פתרונים שחכמים ממני התקשו למצוא. בשנים האחרונות, עם התעצמות הגל האקולוגי, הוגברה שימת הלב לנושאים אלו והנה חלק ממה שהוצע ומקוים חלקית:

העופות הנודדים עדיין כאן ובחלק מהמקרים, עוזרים לכלכלה (למשל, פריחה תיירותית בזכות העגורים באגם החולה). החליטו להאכיל את השקנאים הרעבתנים בדגים קטנים, שלא התפתחו היטב, והם מוצעים להם בכמויות גדולות. במקביל, משתמשים בתותחי דמה ובזיקוקין דינור על מנת להפחידם ולהרחיקם מהברכות. ועוד רעיון יצירתי במיוחד: תנין פלסטיק ששמים בבריכות ואמור להפחיד אותם (אין לי מושג אם מבוצע בארץ ומה מידת היעילות של שיטה זו).

הדברה ביולוגית: לדוגמה, תנשמות המשוכנות בשובכים בשדות ואוכלות את העכברים ואת החולדות המזיקים, או חיפושיות פרת משה רבנו הטורפות כנימות.

הטמנת צינורות השקיה בקרקע או כיסויים ביריעות בד של "פלריג" או "פרלייט" נגד ניקורי הנקרים. החקלאי שלי מבקש ממני להדגיש, שזהו פתרון יקר מאוד ושמן הראוי שזה יהיה גם אינטרס של המדינה לעזור לחקלאים בפתרונות אקולוגיים כאלו.

בעיקר, אפשר להפעיל שיקול דעת מתוך אהבת עולם החי והצומח ומהבנה שהחיות עושות את מה שהן צריכות כדי לחיות: החזירים מתחזרים, הנקרים מנקרים והשקנאים מאחסנים דגים בשק. אני לחלוטין מבינה שאין אפשרות לקיים חקלאות ללא פגיעה בסביבה, אבל חשוב לזכור: אנחנו אחראים על האדמה שלנו, וכמו שהיא טובה אלינו ומצמיחה לנו חיים, כך ננסה גם אנו להיות טובים אליה ולהאריך את חייה. זה לטובתה ובעיקר לטובתנו. אם נבין זאת, ייתכן שנצליח להקטין את הנזקים לכל הצדדים.

שקנאי. אוכל יותר מק"ג דגים בדרכו מעל ישראל, החליטו להאכילו בדגים שלא התפתחו היטב

www.readbooks.co.il זהר נוי

חוזרים ללימודים ולספרים

פתיחת שנת הלימודים הקרבה היא מועד מתאים לבחור ספרי קריאה

בעוד מספר ימים ישובו תלמידי בתי הספר והגנים אל הכיתות, אל "שעת ריכוז" ואל שיעורי הבית. גם בחופשת הקיץ הארוכה כדאי לקרוא ספרים, ולא רק בשל ההיבט החינוכי שבקריאה, אבל בעונה זו של השנה יש לדפים הכרוכים תחרות עזה מכיוון הבריכה והים. הקיץ לא תם, אבל אולי לקראת החזרה אל ספרי הלימוד, הגיע הזמן לשוב אל ההנאה שבהתייחדות עם ספר ושקיעה בעולם שנרקם בו.

אוטוליין נגד כנופיית החתולה הצהובה

"אוטוליין והחתולה הצהובה" מאת כריס רידל, מאייר בריטי זוכה פרסים שכותב לעתים ספרים, הוא ספר לראשית קריאה.

הוריה של אוטוליין מטיילים ברחבי העולם ואוספים חפצים מעניינים לאוספים הרבים וה־משונים שלהם. עד שתגדל ותוכל להצטרף למסעותיהם, אוטוליין נשארת בבית שבבניין פלפלייה, בעיר הגדולה, עם מר מונרו השעיר שהגיע מנורבגיה. אוטוליין אוהבת להבריש את שערו של מר מונרו. זה עוזר לה להתרכז, במיוחד כשצצה בעיה הדורשת פתרון. איזו תעלומה היא צריכה לפתור הפעם? כלבי מחמד נעלמים בכל רחבי העיר הגדולה, ובמחסן נידח מסתתרת כנופיית פושעים יוצאת דופן ובראשה חתולה צהובה. מה יעשו אוטוליין ומר מונרו בעזרת כמה תחפושות, אומץ לב ותושייה? הספר מלא הומור, מלווה באיוריו היפהפיים של רידל, והוא שילוב יוצא דופן של טקסט ותמונות (בהוצאת טל מאי וידיעות ספרים, 171 עמודים, מתאים לבני 5 ומעלה, מנוקד).

הקשיבו לפרחים

"ההר המואר ומערות פרחי הבר" מאת סמדר גרוסמן, הוא סיפור הרפתקה קסום ומיוחד, משולב בפנטזיה צבעונית וע־שירה, על שני אחים היוצאים ביום סגריר לחקור את ההר המואר ואת סודותיו, ומתגלגלים להרפתקה מוארת ויוצאת דופן.

הקריאה בספר נועדה לסייע בחידוד תקשורת בין־אישית וללמד לדעת להקשיב ולשתף פעולה, להאזין לטבע ולסבי־בה, להיות פתוחים לקבל מתנות מהחיים: "היכן שתהיו – תמיד תקשיבו... אולי למישהו יש מסר עבורכם. כשתטיילו בחוץ, בטבע הגדול, שימו לב לסימנים, לאורות ולקולות. ייפתח בפניכם עולם של יכולות. שם על ההרים, על גדות הנהרות, פרחי בר במערות, צבעים, חיות ודרך מלאה בנסים ונפלאות". בספר שזור מוטו המשולב בסיפור, והוא מהווה גם פתרון לחידת המסע (בהוצאת אוריון, איורים: מיכל זינגר, לבני 5–10).

החיים רק נראים מושלמים

"תופת וקרן אור" הוא הספר הראשון בסדרה "הרפתקאותיו של אֶג", שכתב התסריטאי ג'ף רודקי.

קשה להיות בן 13, בעיקר אם מנסים להרוג אותך. החיים של אג אף פעם לא היו קלים: הוא גדל באי השורץ פירא־טים "תופת", אחיו ואחותו שונאים אותו, אביו מצטרף אליהם בשמחה, ואמו מתה בלידתו. החֶברה היחידה שלו היא הספרים שמספק לו מורה פרטי דוחה במיוחד.

אבל יום אחד, כשאבא של אג ממהר פתאום להשיט את כולם לאי הסמוך, "קרן אור", ואז נעלם יחד עם האח והאחות בתאונה מסתורית, חייו של אג משתנים מן הקצה אל הקצה. הוא הופך לאורח של משפחת פמברוק העשירה, פוגש את בת המשפחה המדהימה, מיליסנט, והחיים נראים מושלמים. עד שמישהו מנסה לדחוף אותו מצוק גבוה.

על פי הפרסומים, הספר הבא ייצא בעוד שנה (בהוצאת כתר, 297 עמודים).

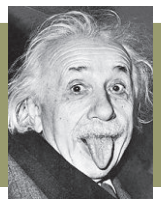

© עמוס צימרמן amosquitoz@gmail.com

תשבץ היגיון מס' 46

מאוזן:

1. הורה לכוד עם מצית קדומה (3,3); 4. עננים עם חגורות גדולות (4); 8. (עם 3 מאונך) פה עטרי הפכה לציפור (4); 9. הם יזיזו את השכל הצידה בשביל הקוקטייל הזה (6); 11. הוא מאוד היה רוצה מבחר גדלים של אלו שבתהליך רכישת המקצוע (7); 12. מה הערוץ האהוב על ילדי הקטנטנים? התשובה במהופך (3); 13. היה נשיא מובך (3); 15. הפנר בפורים לא עובד (4,3); 18. סועדים את מכשיר הכיבוי שבדרכו למקור המים (6); 19. ראו 20 מאונך; 21. שבועתי תשוב כשכנה (4); 22. אני מצווה עליך להגיע למקום שיגרום לי לחוש כיף (3,3).

מאונך:

1. אבצע החייאה בבני אדם (5); 2. נתמוטט כשפולין תתארגן (5); 3. ראו 8 מאוזן; 5. באיזה חלק ביממה היא תהפוך לפנקייקים? (5); 6. שלפו מן המים כלי נגינה שחולקים (5); 7. אימרה בקול שאפשר להשקיע בה כספים (3,4); 10. מבעירים, כיצד נמדוד כמה אגודלים וירטואלים הורמו? (7); 13. תפקיד קולנועי ברכבים וירטואלים (5); 14. החליקו דלת על האש (5); 16. בזנגוויל נהדר מתחבאת בירה (5); 17. חזר וסחט את ההדק למרות שיש להזהר איתה (5); 20. (עם 19 מאוזן) מלון דרכים אמריקאי שרוע (5).

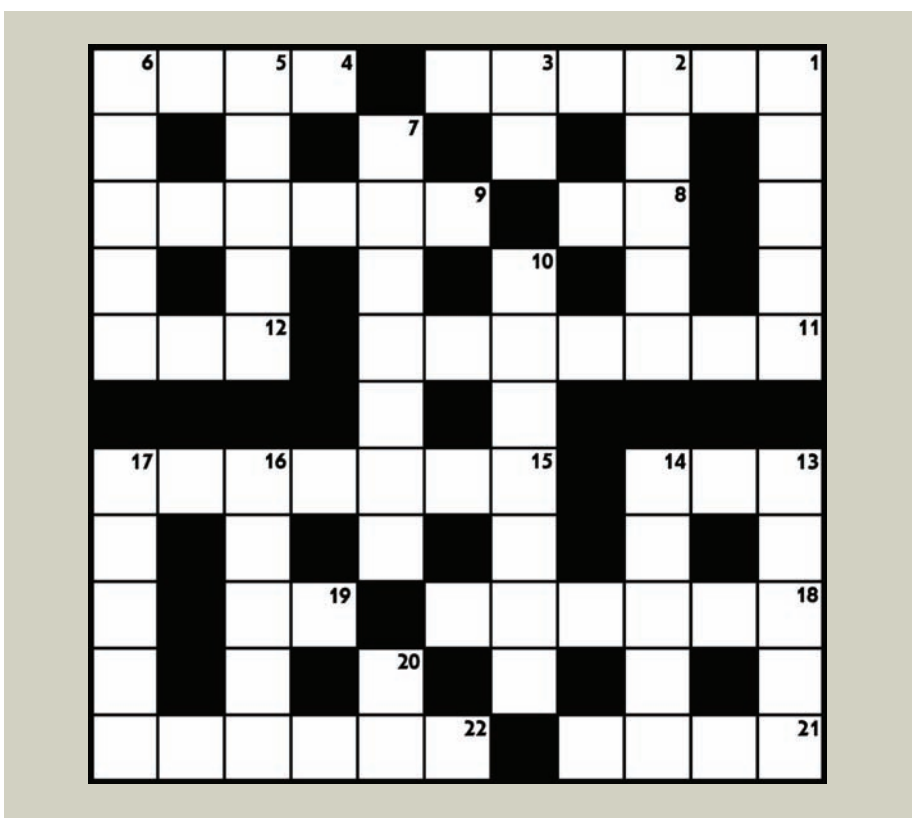

תשובות לתשבץ מס' 45:

מאוזן: 1. מוסקבה; 4. אגרה; 9. קולונל; 11. בית אורן; 12. נפח; 13. מתח; 15. אליגטור; 18. מקרוני; 21. הלנה; 22. תערובת.

מאונך: 1. מרטיב; 2. סומכת; 3. בלוי; 5. גלוטן; 6. הצליח; 7. אותנטית; 10. בוראינו; 13. מלמלה; 14. חברון; 16. טעינו; 17. רומסת; 20. רעמה.